

II

(Sporočila)

SPOROČILA INSTITUCIJ, ORGANOV, URADOV IN AGENCIJ EVROPSKE UNIJE

EVROPSKA KOMISIJA

SPOROČILO KOMISIJE

Smernice o prostem gibanju zdravstvenih delavcev in minimalnem usklajevanju usposabljanja v zvezi z nujnimi ukrepi zaradi COVID-19 – priporočila glede Direktive 2005/36/ES

(2020/C 156/01)

Zaradi koronavirusne krize so potrebni takojšnji in izredni ukrepi na področju javnega zdravja. Države članice imajo težave pri zagotavljanju zadostnega števila zdravstvenega osebja za boj proti krizi ter hkrati za diagnosticiranje, zdravljenje in oskrbo pacientov. Razmere v zdravstvenih ustanovah in institucijah za usposabljanje lahko vplivajo na možnost zagotavljanja celotnega usposabljanja za zdravstvene poklice, zlasti praktičnega usposabljanja.

Čeprav je hitro odzivanje na krizo bistvenega pomena, je treba upoštevati tudi bolj srednje- ali dolgoročne vplive, ki bi jih lahko imeli nujni ukrepi, ter negativne vplive s praktičnim in prožnim pristopom kar najbolj omiliti. Komisija želi države članice podpreti z zagotavljanjem pomoči in informacij ter zlasti s poudarjanjem nekaterih vidikov Direktive 2005/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾, ki so pomembni pri razmisleku o tem, kako čim bolj omejiti posledice krize za zdravstvene delavce. To zajema vplive na usklajene zahteve za usposabljanje in ohranjanje vseh pravic zdravstvenih delavcev, vključno z olajševanjem priznavanja kvalifikacij pri čezmejnem gibanju ter zagotavljanjem visoke ravni varovanja zdravja in varnosti pacientov.

Namen teh smernic je zagotoviti prosto gibanje zdravstvenih delavcev v največji možni meri glede na izredne okoliščine, s katerimi se trenutno soočajo. Te smernice dopolnjujejo informacije iz sporočila o nujni pomoči EU pri čezmejnem sodelovanju na področju zdravstvenega varstva v povezavi s krizo zaradi COVID-19 ⁽²⁾ ter sporočila o izvajanju začasne omejitve nenujnih potovanj v Evropsko unijo, o poenostavitvi tranzitne ureditve za repatriacijo državljanov EU in o učinkih na vizumsko politiko ⁽³⁾.

Komisija želi poudariti, da bo vsaki državi članici na voljo za razpravo o konkretnih težavah, ki so se pojavile med krizo, in za njihovo ustrezno obravnavo, če je to primerno in potrebno, pri čemer bo uporabila vsa upravna in zakonodajna sredstva, ki jih ima na voljo.

Direktiva določa pravila o čezmejnem priznavanju poklicnih kvalifikacij. Za nekatere sektorske poklice, kot so medicinske sestre za splošno zdravstveno nego, zobozdravniki (vključno s specialisti), zdravniki (vključno z različnimi specialisti) in farmacevti, določa tudi minimalne zahteve za usposabljanje na ravni EU. V skladu s členom 21(1) Direktive morajo države članice gostiteljice avtomatično priznati kvalifikacije, pridobljene ob koncu takega usposabljanja, kot so navedene v Prilogi

⁽¹⁾ UL L 255, 30.9.2005, str. 22.

⁽²⁾ UL C 111 I, 3.4.2020, str. 1.

⁽³⁾ UL C 102 I, 30.3.2020, str. 3.

V k Direktivi. Za kvalifikacije drugih zdravstvenih delavcev, kot so medicinske sestre specialiste, za katere minimalne zahteve za usposabljanje na ravni EU ne obstajajo, avtomatično priznavanje ne velja. Države članice gostiteljice lahko preverijo kvalifikacije navedenih strokovnjakov (niso pa k temu zavezane) in lahko po potrebi naložijo dopolnilne ukrepe.

Naslednje točke bi morale biti državam članicam v pomoč pri obravnavi ukrepov za odpravo najbolj perečega pomanjkanja osebja ali ukrepov za usposabljanje prihodnjih zdravstvenih delavcev.

1. Priznavanje in delovno dovoljenje za zdravstvene delavce v čezmejnih primerih

- (a) Direktiva za strokovnjake, ki zaprosijo za priznanje svojih kvalifikacij v drugi državi EU, določa pravice do zagotovitve, da organi držav članic njihove prošnje ocenijo ustrezno ter v okviru nekaterih postopkovnih zaščitnih ukrepov in rokov. Ta pravila določajo največ, kar se lahko zahteva od zdravstvenih delavcev. Od držav članic ne zahtevajo uvedbe omejitev v zvezi s postopki priznavanja. Posledično:

Direktiva državam članicam ne preprečuje, da bi pri obravnavi zdravstvenih delavcev, ki v državo prihajajo bodisi za začasno opravljanje storitev bodisi za ustanovitev, izbrale bolj liberalen pristop in na primer odpravile zahtevo po predhodni prijavi in predhodnem preverjanju kvalifikacij, uporabile krajše roke za obravnavo prošenj, zahtevale manj dokumentov kot običajno, ne zahtevale overjenih prevodov ali ne vztrajale pri dopolnilnih ukrepih, kadar država članica gostiteljica meni, da ni večje nevarnosti za varnost pacientov. Uvedeni ukrepi bi morali biti nediskriminatorni.

Za usposabljanje za nekatere zdravstvene poklice, kot so zdravniki z osnovno medicinsko usposobljenostjo, različni zdravniki specialiste, na primer pnevmologi ali anesteziologi, in medicinske sestre za splošno zdravstveno nego, na podlagi Direktive velja minimalno usklajevanje.

Kadar ti zdravstveni delavci začasno pridejo v drugo državo članico za začasno ali občasno opravljanje storitev, da bi v omejenem obdobju okrepili delovno silo, se lahko od njih zahteva le preprosta predhodna prijava, ne da bi bilo treba čakati na odločitev organov države članice gostiteljice. Država članica gostiteljica lahko enostransko opusti take obveznosti prijave bodisi na splošno bodisi za posamezna obdobja, dejavnosti ali sektorje.

Pri drugih zdravstvenih poklicih lahko države članice uvedejo predhodno preverjanje kvalifikacij strokovnjakov, katerih dejavnosti vplivajo na zdravje in varnost. To lahko velja za medicinske sestre specialiste (v nasprotju z medicinskimi sestrami za splošno zdravstveno nego), nekatere zdravnike specialiste, če ima na primer država članica prejemnica regulirano specializacijo, ki v državi članici pošiljateljici ne obstaja, ali paramedicinsko osebje, kot so fizioterapevti.

Predhodna preverjanja na podlagi Direktive niso obvezna in države članice jih lahko pospešijo, skrajšajo ali odpravijo.

- (b) Direktiva se ne uporablja za prosilce, ki v državi članici izvora še niso popolnoma kvalificirani. To državi članici gostiteljici ne preprečuje, da bi jim dovolila opravljanje omejenih zdravstvenih storitev na svojem ozemlju ali zaposlitev na podlagi svoje nacionalne zakonodaje, tudi prek posebnih postopkov, uvedenih za odzivanje na krizo.

2. Predčasna izdaja diplom za sektorske zdravstvene poklice aličasne prilagoditve učnih načrtov zaradi krize

Nekatere države članice morda razmišljajo o možnosti predčasne izdaje diplom za študente v zadnjih fazah usposabljanja, da bi zagotovile razpoložljivost zdravstvenega osebja, ali ker zadnjih mesecev usposabljanja zaradi krize ni mogoče dokončati (zaprte institucije za usposabljanje, nezmožnost izvajanja strukturiranega praktičnega usposabljanja v bolnišnicah itd.). Pri takih razmislekih je treba upoštevati, da za sektorske zdravstvene poklice veljajo minimalne zahteve za usposabljanje na ravni EU.

- (a) Če so minimalne zahteve iz Direktive izpolnjene, je predčasna izdaja diplom v sektorskih poklicih ali skrajšanje usposabljanja v pristojnosti držav članic in v skladu z Direktivo. Zadevnim strokovnjakom se lahko izdajo kvalifikacije iz Priloge V in v prihodnosti bodo imeli vse pravice do avtomatičnega priznavanja. To je na primer možno v državah, v katerih usposabljanje presega minimalne zahteve iz Direktive.
- (b) Če minimalnih zahtev iz Direktive ni mogoče izpolniti, bi bilo treba zaprositi za odstopanje od člena 21(6) Direktive, da bi lahko študenti, ki bodo diplomirali v letu 2020, v trenutnih izrednih okoliščinah zaradi COVID-19 pridobili diplomu iz Priloge V.

Če država članica naleti na večje težave pri izvajanju posamezne določbe Direktive, člen 61 Direktive določa možnost odstopanja od zadevne določbe v omejenem obdobju s sprejetjem izvedbenega akta. Izvedbeni akt je lahko v obliki sklepa ali uredbe.

Področje uporabe in vsebina vsakega odstopanja sta odvisna od specifičnih okoliščin v posamezni državi članici. Potrebo po odstopanju bi bilo treba določiti na podlagi jasnih in konkretnih informacij zadevnih držav članic o tem, katerih pravil zaradi izrednih okoliščin ne bi bilo mogoče upoštevati in ali bi odstopanje veljalo za vse diplomante ali samo za posamezne diplomante ali posamezne institucije, regije itd. Poleg tega bi morale države članice opredeliti, kako bodo diplomanti lahko izpolnili manjkajoče dele minimalnih zahtev za usposabljanje in v katerem časovnem obdobju.

Odstopanje, če velja za ustrezno, bi bilo vključeno v izvedbeni akt in bi zanj veljal pogoj, da bodo znanje, veščine in kompetence iz minimalnih zahtev za usposabljanje pridobljeni, četudi delno, po izdaji diplome. Dokončanje usposabljanja se v skladu z Direktivo lahko doseže na različne načine, na primer s poklicnimi izkušnjami, pridobljenimi v izrednih razmerah ali pozneje, nadaljnjim specialističnim usposabljanjem ali programi stalnega strokovnega razvoja. Zato po koncu izrednih razmer ne bi bila potrebna vrnitev v program usposabljanja oziroma diplomantov iz leta 2020 ne bi bilo treba vključiti v program za naslednje leto.

Diplome, izdane na podlagi pogojev, določenih v odstopanju, ne bi bile upravičene do avtomatičnega priznavanja s strani države članice gostiteljice, dokler ne bi bile izpolnjene minimalne zahteve za usposabljanje. Komisija meni, da bi bilo take diplome mogoče prepoznati z izdajo priloge k diplomu, v kateri bi se navedli manjkajoči deli minimalnih zahtev za usposabljanje. Tako bi bilo mogoče opredeliti morebitne pomanjkljivosti in olajšati postopek priznavanja za diplomante, ki želijo uveljaviti pravico do prostega gibanja, preden dokončajo manjkajoče dele svojega usposabljanja. Z informacijami iz priloge k diplomu bi se država članica gostiteljica lahko lažje odločala o priznanju in uporabi morebitnih dopolnilnih ukrepov, pri čemer bi bila v celoti seznanjena z ozadjem in izjemnimi razlogi za neizpolnjevanje minimalnih zahtev.

Možnost določitve odstopanj od minimalnih usklajenih zahtev za usposabljanje iz člena 61 je treba oceniti na podlagi jasnih in konkretnih informacij o specifičnih težavah, s katerimi se soočajo posamezne države članice.

Zadevne države članice morajo diplomantom s skrajšanim usposabljanjem zagotoviti možnosti, da nadomestijo manjkajoče dele rednega usposabljanja. Med takimi ukrepi bi lahko na primer bilo upoštevanje poklicnih izkušenj, pridobljenih v izrednih razmerah ali pozneje, in sicer za vsak primer posebej.

3. Priznavanje za zdravstvene delavce s kvalifikacijami, pridobljenimi zunaj držav članic EU/Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA)

Priznavanje diplom zdravstvenih delavcev, pridobljenih zunaj EU/Efte, se podeli v skladu z nacionalnimi postopki v državah članicah. Vendar je treba pri zdravstvenih poklicih, pri katerih so minimalne zahteve za usposabljanje usklajene na ravni EU, vključno z zdravniki in medicinskimi sestrami za splošno zdravstveno nego, upoštevati minimalne zahteve EU za usposabljanje (člen 2(2) Direktive). Če imajo strokovnjaki kvalifikacijo iz držav zunaj EU/Efte

v enem od navedenih poklicev, ki ne izpolnjuje usklajenih zahtev, mora država članica, ki namerava tako diplomu priznati, uporabiti dopolnilne ukrepe. Tem strokovnjakom se drugače lahko dovoli delo na področju zdravstvenega varstva, vendar se ne obravnavajo kot delavci tega poklica, za katerega ne izpolnjujejo standardov kvalifikacij iz Direktive.

Na primer, usposobljeni medicinski sestri iz tretje države, katere usposabljanje ne izpolnjuje minimalnih usklajenih zahtev, se lahko dovoli delo negovalke za izvajanje omejenih nalog, kot je za take dejavnosti določeno v nacionalni zakonodaji.

Države članice lahko zaposlijo zdravstvene delavce z diplomami iz tretjih držav, in sicer bodisi tako, da zagotovijo, da njihove poklicne kvalifikacije izpolnjujejo minimalne zahteve za usposabljanje na ravni EU, bodisi s podelitvijo statusa, ki je drugačen od statusa polnopravnega delavca enega od poklicev, za katere so minimalne zahteve za usposabljanje usklajene na ravni EU.

Kontakt: grow-regulated-professions@ec.europa.eu
